

Literatura

Joan Todó Escriptor i poeta

«PER SABER LO QUE ÉS LO DELTA HAS DE FICAR ELS PEUS EN UN ARROSSAR»

Entrevista

Una visió des de fora. L'escriptor i poeta Joan Todó presenta 'Guia sentimental del Delta de l'Ebre', que recorre els indrets més seductors, la gastronomia, la seva gent, les lluites socials i el futur

GLORIA AZNAR
TARRAGONA

L'escriptor i poeta Joan Todó (la Sénia, 1977) acaba de publicar *Guia sentimental del Delta de l'Ebre* (Editorial Pòrtic), un viatge que invita el lector a descobrir els racons més captivadors d'aquest indret. Altres èxits seus han estat *Lladres*, *L'horitzó primer* o *El fàstic que us cega*.

No ens trobem davant d'una guia tradicional.

No. Jo entenc que la filosofia és que si un vol una guia de viatge pràctica, normal i corrent com les de tota la vida, això ja s'ho ha menjat internet. Aleshores, tu t'en vas a una pàgina web i trobes tots los hotels, tots los restaurants i els trobes puntuats. Per tant les guies de viatges clàssiques se n'han anat a pique. Del que es tractava era que una persona amb cara i ulls i ossos i esquena i panxa expliqués com ho veia ell.

I com ho veu vostè?

Penso que hi havia una confusió, que és bastant habitual sobretot per Barcelona, aquí a Tarragona no. I és que pel fet de ser d'allà, de la Sénia, ja es pensen que surto al brancal de casa i ja tinc un arrossar i uns flamencs allí menjant. Ells realment se pensaven que jo era més d'allí.

Ho deixa clar a l'inici.

A la primera pàgina escric que jo no sóc del Delta, sóc de la Sénia, que sapigueu que és diferent. I la meua perspectiva... és un llibre que és una guia de viatges, que està fet com un diccionari, consultable, però en realitat va explicar la història de com un tio de la Sénia fracassa en el moment de fer una guia de viatges clàssica.

Alguna anècdota?

Estan totes al llibre, ho he aprofitat tot (riu). Realment, un dels motius per dir que sí a la guia era per anar a l'illa de Buda, que no s'hi pot entrar. I vaig pensar «diré que faig una guia i em deixaran entrar, faran una excepció com a estudiós o com a periodista». La

L'escriptor Joan Todó invita els lectors a un viatge pel delta de l'Ebre. FOTO: CEDIDA

qüestió és que al Parc Natural em van dir que no. Vaig tornar amb la cua entre les cames i diumenge m'arriba un *whatsapp* d'un amic amb una foto i em diu «mira, avui era el dia que es podia entrar a l'illa de Buda». Perquè hi ha un dia que fan una romeria. I l'anècdota és aquesta: no poder entrar a l'illa de Buda.

Es va animar a fer la plantada o la sega de l'arros?

No. I això que el que em deien tots és que per saber lo que és lo Delta has de ficar els peus dins d'un arrossar. Però és una cosa que tampoc no he fet, perquè en general no pots entrar alegrement a qualsevol arrossar. Per altra banda, un dia vaig anar a una festa de la sega a Riet Vell, que és una espècie de reserva natural, de la SeoBirdLife. Jo vaig anar allí perquè havia de parlar amb un home d'allà, que em va fer quedar. Aleshores vaig trobar una colla de famílies que anaven tots de *campo y playa*, amb les seves xancletes, les seves coses i jo anava més o menys com vaig avui. I en un mo-

ment determinat es fiquen dins d'un arrossar, tots los nens felixos com anissos i jo allí pensant, a veure com ho fem... i no ho farem. Avui no serà.

Un altre dia. I els mosquits es van portar bé?

Sí. Em sembla que vaig enganxar un any que no n'hi havia massa. A més ara cada vegada inunden menys els arrossars. Estan intentant cultivar l'arros en sec perquè així no va el cargol poma i em sembla que, com que no hi ha tants arrossars inundats, n'hi ha menys.

La guia és un paisatge, però també la seva gent. Realment són especials?

La perspectiva d'ells és generalment poc coneguda perquè els escriptors que han parlat sobre el Delta han sigut gent de Tortosa o gent com l'Arbó, que era d'allà, però de la Ràpita o d'Amposta que això és un Reus-Riudoms d'aquells... Sant Carles de la Ràpita o Amposta són llocs d'allà però a mig camí. En canvi de Deltebre,

que són los que són especials o tenen fama d'especials, no hi ha ningú que hagi donat la seva perspectiva. I la seva perspectiva és que realment hi ha un estereotip que entre altres coses servia per explotar-los, literalment. Clar, ells se'n senten.

Lògic

Sí. Hi ha un greuge aquí. I hi ha 'xistes' sobre ells. Jo he recollit algun 'xiste' però el punt de partida és que no n'hi ha per tant.

També reflecteix la lluita social, el PHN per exemple. Però el PHN no és només del Delta, és de tot el territori.

El cas és que hi ha una diferència entre algú com jo, que et fiques en manifestacions, però si és que no, jo continuaré a la meua fàbrica de mobles o fent lo que faig, i ells, que es queden amb l'aigua al coll. I fins i tot aquesta diferència tampoc no és perquè jo sigue d'una altra conca hidrogràfica, sinó perquè, per exemple, la gent de Móra d'Ebre tampoc no és lo mateix, ells no s'enfonsarien. Hi

ha una perspectiva que el Delta es va enfonsant poquet a poquet.

Creu que s'enfonsarà poquet a poquet?

És lo que està passant. És un lloc que no arriben sediments, tampoc no hi ha gaire moviment de riu, enguany sí perquè ha plogut i l'Ebre baixa ple i baixa brut. Mentrestant per l'altra banda, el mar va ratant. Hi va haver un moment que vaig anar a visitar la barra del Trabucador i em trobo allí una furgoneta de TV3, que estaven filmant una llevantada que va enfonsar tota la barra i es va polir la platja de la Marquesa. Al llibre està tot molt datat, perquè canvia tot molt. És el problema típic de les guies de viatge respecte a internet.

Va menjar bé?

Sí, el problema és que jo sóc molt de paladar primari i de plat combinat i ja està. Si les angules i estes coses estaven al punt o no, a mi em costa molt. I a més vaig descobrir que és bastant difícil anar a preguntar on es menja bé perquè no es fiquen d'acord. Per altra banda, tu a lo millor hi vas un dia, no saben qui ets perquè no hi aniràs en pla crític gastronòmic i ells no tenen lo dia. I no pots jutjar allò per un dia.

Es va barallar molt amb les fotografies?

Sincerament, lo Delta ajuda. No sóc fotògraf, això era una qüestió senzillament de fer-les jo, de simplificar, perquè hagués hagut d'anar una altra persona, cosa que pels restaurants potser hagués anat bé. La major part dels restaurants quan fas arròs, si no sou dos, és com allò de *Lucía y el sexo*, no serveixen. Hi ha algun amic que s'ha quedat molt impressionat d'una foto d'un agrò, i resulta que allò és un agrò de l'Ecomuseu.

Per què els turistes han de visitar el Delta?

Perquè hi ha poca gent, encara estan a temps. És una cosa que es nota molt i ells tampoc no estan massa preparats.